

Høgskolen i Gjøviks notatserie, 2010 nr. 1

**«Stemningsrapport»:
Fleksible studier ved Høgskolen i Gjøvik**

Nina Tvenge – Fred Johansen – Astrid Stadheim

Høgskolen i Gjøvik
2010

ISSN: 1890-5196

ISBN: 978-82-91313-45-0

Bakgrunn for stemningsrapporten

TØL har erfaring med fleksibilisering av fag og studium siden 2000 med Byggesakskolen og Byggeskikk sammen med Universell utforming og kurs innen bank og finans fra 2004. Dette, i tillegg til fellesprosjektet for hele avdelingen, den fleksible ingeniørdanningen for elektro, IDT og bygg, som startet høsten 2008, har initiert flere fleksible emner og hel- og halvårsstudium fra høsten 2009.

Med bakgrunn i TØL's egne erfaringer og HiG's strategiske plan vedrørende fleksible studier, og gjennom den en målsetting om å nå flere studenter, ønsket vi å gjennomføre en kortfattet stemningsrapport blant lærere som hadde undervist minimum 5 studiepoeng i et fleksibelt emne det siste året. Vi snakket med lærere på studiene fleksibel ingeniørudanning (TØL) og mastere i informasjonssikkerhet og medieteknologi (IMT). Formålet med intervjurunden var å se på tre hovedområder; betydning for egen læring, effekt av eventuell endring i undervisningsmetoder og hvilke konsekvenser lærerne mener organisasjonen HiG står overfor.

Respondentene måtte gjennom det siste året ha benyttet seg av teknologistøttet læring, dvs. benyttet seg av ett eller flere digitale verktøy, innen områdene planlegging, innholdsproduksjon, samarbeidslæring og veiledning. Det ble sendt ut en intervjuguide til elleve lærere, alle ble fulgt opp med samtale gjennomført av én person. Responsgruppa besto av ti menn og én kvinne, fordelt aldersmessig slik: én i alderen 30-40, åtte 40-50 år, to 50-60 år. Alle beskrev seg selv som middels til avanserte brukere av teknologi.

Tre hovedområder i vårt arbeid

Ved HiG har vi i oppstartfasen av prosessen med å fleksibilisere studier og emner lagt vekt på tre hovedområder:

- *Struktur*, med det mener vi at all informasjon om emnet, datoer, innhold og aktiviteter legges tydelig tilgjengelig via et førstesideverktøy.
- *Innhold/aktiviteter* som digitale læringsobjekter, øvingsoppgaver/-aktiviteter og obligatorisk arbeid produseres og tilgjengeliggjøres via et LMS
- *Veiledning*: synkron og asynkron via nettkafé, chat, video-/webkonferanser og lignende

Disse har vi til dels hentet fra Högskolen i Dalarna, de har bred erfaring over flere år på dette området. Vi legger også Högskoleverkets rapport "*E-learning quality. Aspects and criteria for evaluation of e-learning in higher education*"¹ til grunn. Deres modell for kvalitetsvurdering av e-læring inneholder ti kriterier, hvorav de tre første er de samme som de tre hovedområdene vi jobber etter.

Denne modellen ligger altså til grunn for arbeidet som er gjort av respondentene i deres fleksibilisering av studier og emner. Modellen og dets metoder ligger som felles bakteppe og forståelse i denne undersøkelsen som har fokus på lærernes *egne erfaringer*. Rapporten er ikke ment å være en evaluering av denne modellen.

TØL og IMT har sammen ansatt én nettpedagog, avsatt ekstra ressurser til administrasjon av fleksible studier og TØL har også gitt lærerne et 5 stp kurs i digital innholdsproduksjon.

Lærernes respons

I responsens fra lærerne er det noen områder som går igjen hos alle; tidsbruk, synergieffekt mellom fleksible studier og campusstudier og viktigheten av et støtteapparat. Alle lærerne ga uttrykk for at det hadde vært spennende og morsomt med omleggingen, uavhengig av egen innstilling før oppstart.

¹ <http://www.hsv.se/download/18.8f0e4c9119e2b4a60c800028057/0811R.pdf>

"Jeg forventet to ting – én at det kom til å gå med mye tid og to; at jeg personlig kom til å lære mye av dette. Begge deler ble oppfylt."

Struktur

Den tydeligste tilbakemeldningen, som alle lærerne meldte, er at både planlegging og strukturering av emnene har endret seg til det bedre gjennom dette arbeidet. I begrepet "struktur" ligger, som tidligere nevnt, en tydeligere aktivitets- og innholdsplan, gjerne tematisert, realisert gjennom utstrakt bruk av førstesideverktøy. Én sier:

"Man må gå gjennom faget veldig grundig på forhånd når man jobber på denne måten, og i fjor måtte jeg revidere oppgavene - ble forbedring. Struktureringen er også bedre. Framdriftsplanen fra flexing følges på campus nå. Første gang var det omvendt. Fordi strukturen på flexfaget er så tydelig (ser hele faget under ett) så drar jeg nytte av det på campus."

Vi ser at i emner som har en god struktur kan man spare ressurser, særlig tid – både for studenter og lærere. Dette kan måles ganske greit ved å se på antall spørsmål fra studenter som går på utenomfaglige ting. Vi mener å se at dette grepet har gjort kommunikasjon og dialog med studenter enklere og tydeligere. Dette krever mye tid til planleggingsfasen, men er hensiktsmessig ut i fra de erfaringer som er gjort.

Innhold

Alle har tilført nytt innhold av pedagogisk verdi til i undervisningen som ikke ville vært der uten denne omleggingen. Her gjentas viktigheten av struktur, i tillegg har de fleste lagd enkle læringsobjekter som Powerpoint med lydkommentarer og noen har også ulike typer videoer. Disse er gjennomgående godt mottatt blant studentene, selv om lærerne selv påpeker erfaringer som gjør at de i neste runde gjerne vil endre noe på dem for å øke kvaliteten. Her kommer igjen tid inn som en viktig faktor. Man må finne balansen mellom tid og kvalitet "Når er det bra NOK?"

"Nettforelesninger som er tilgjengelige er av økt pedagogisk verdi. Campusstudenter kan også repetere, og se på disse om igjen. Forelesningene handler om sentrale punkter i pensum."

Flere sier at de ser en positiv effekt ved å legge digitale læringsobjekter tilgjengelig på nett, også for campusstudenter, fordi man da kan bruke mer tid på veiledning/ oppfølging av studenter i stedet for å forelese i alt. Noen av lærerne er likevel redde for om tilgjengeliggjøring av læringsinnhold på nett vil bety færre studenter på campus fordi de kan følge med på undervisningen uten å måtte møte opp. Dette er noe vi vil se nærmere på i videre arbeide. Her er rettighetsproblematikk og lærernes arbeidsplaner også temaer som må gås dypere inn i, uten at noen ga uttrykk for at dette var svært problematisk.

Veiledning

Veiledning på nett er prøvd i større og mindre omfang, men alle som har prøvd webkonferanse ser på dette som veldig nyttig, mens de som bare har brukt nettkafé eller "spørsmål og svar" føler at det er vanskeligere å se studentens behov. Det ser ut til at synkrone verktøy gir bedre kontakt mellom lærer og student.

"Webkonferanser/nettmøter fungerer veldig bra som dialogpunkter, like bra som i klasserom. Overtasket meg positivt hvor gunstig det er med nettmøter. Kan forklare fagstoff. Får et nærere forhold til studenter, nesten nærere enn til studenter på campus. Tror det er lettere å stille spørsmål på nett enn i klasserom."

Støtteapparat

Alle lærerne er fornøyd med teknologisk og pedagogisk støtte. De har fått den hjelpen de har etterspurt, men kunne kanskje tatt mer initiativ selv. Det å slippe å lete fram i jungelen av verktøy og metoder har vært essensielt. Selve bruken har vært enkel og ikke krevd større support. Overraskende enkelt, uttalte noen, med tanke på at de gikk inn i dette med noe skepsis i forhold til den teknologiske biten.

Gjennomgående ser vi at lærerne snakket om "jeg" i stedet for "oss". Ingen som umiddelbart så på HiG på institusjonsnivå, selv om det kom fram i samtalen etter hvert. Det er høy fokus på egen virksomhet, men alle påpeker nytten av at dette ikke har vært et "ildsjel"-prosjekt, men en felles strategi.

I arbeidet med fleksible læringsmetoder er uansett lærerens støtte til studenten hovedfokus, selv om vi jobber mye med blant annet å tilgjengeliggjøre innhold uavhengig av tid og rom. Det er dét vi tilbyr **i tillegg** til innholdet som gir studiet kvalitet, mener vi. Og med det mener vi *læreren*. Ordet utdanning ("education", fra latin "educare") betyr jo "å lede til" (-Sokrates)

*"Anyone can absorb information from a book or video, but good teachers will always be necessary to draw out that knowledge and help students develop the skills needed to think critically about the information they consume. In other words, online learning tools are just like any other tools in a teacher's bag of tricks: **what matters is how they're applied**. The instruction of good teachers will be made better by the proper application of web tools, while bad teachers won't necessarily be made better by utilizing online education methods."*

Pete Cashmore: <http://mashable.com/2009/08/31/online-education-teachers/>

Derfor er det essensielt for å lykkes at man har engasjerte lærere i et godt system, hvor infrastruktur og støtteapparat ikke er et hinder, men en ressurs.

Videre arbeid

Viktig utviklingspotensial for HiG er veiledninger, standardisering av formater og oversikt over tilgjengelig verktøy, rom og opplæring. Selv om vi ikke har direkte målbare resultater i forhold til de fleksible metodenes effektivitet, mener lærerne at dette er framtida og at de absolutt ser en positiv nytteeffekt, både for studenter, lærere og HiG. Derfor må systemet rundt den enkelte læreren og dette arbeidet bli bedre, tydeligere og enda mer tilgjengelig.

"Infrastructure – make sure all equipment and possibilities are really there for the teachers in order to make them able to teach on distance. Good information, examples, giving courses, showing/learn teachers how things work. Teachers need to be shown possibilities and how it's done. Teacher support is important."

I vårt videre arbeid ønsker vi å se på om metodene vi har benyttet så langt er like effektive for emner av ulik egenart, som dialogfag kontra realfag, teoretiske fag kontra praktiske fag, og lignende. Lærerne selv var ikke entydige her, noen mente realfag var vanskelig, andre at dette var enklest. Dialogfag ble også påpekt som utfordrende å tilrettelegge på nett, men ingen av disse kommentarene kan ses i sammenheng med lærernes egen faglige bakgrunn. Lærere med samme fagområde og bakgrunn svarte ulikt.

Vi vet at lærerne i denne rapporten har god teknologisk kompetanse og lite aversjon mot teknologi. Det blir interessant å se hvordan fleksibilisering av studier og emner på et bredere plan vil endre holdninger og praksis hos lærere med lavere teknologisk interesse og kompetanse.